

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 29 marca 1991 r.

w sprawie organizacji i zasad wewnętrznego postępowania Sądu Najwyższego.

Na podstawie art. 7 ustawy z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 1990 r. Nr 26, poz. 153 i Nr 53, poz. 306) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Organizacja Sądu Najwyższego

§ 1. 1. Na czele Sądu Najwyższego stoi Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, który kieruje jego pracami.

2. Prezesi Sądu Najwyższego są zastępcami Pierwszego Prezesa w zakresie określonym przez Pierwszego Prezesa i kierują pracami izb.

§ 2. 1. Sąd Najwyższy dzieli się na:

- 1) Izbę Administracyjną, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych,
- 2) Izbę Cywilną,
- 3) Izbę Karną,
- 4) Izbę Wojskową.

2. Izby Sądu Najwyższego dzielą się na wydziały.
3. Wydziały tworzy się na podstawie kryteriów terytorialnych i rzeczowo-problemowych.
4. Wydziałami kierują przewodniczący wydziałów.

§ 3. W Sądzie Najwyższym czynne są:

- 1) Biuro Orzecznictwa,
- 2) Biuro Prezydialne,
- 3) Sekretariat Pierwszego Prezesa.

§ 4. Biuro Orzecznictwa dzieli się na działy, a Biuro Prezydialne na zespoły.

§ 5. Pracami Biura Orzecznictwa i Biura Prezydialnego kierują dyrektorzy, pracami działów i zespołów — kierownicy.

§ 6. 1. Biuro Orzecznictwa składa się z członków tego Biura oraz pracowników administracyjnych i obsługi.

2. Członkami Biura Orzecznictwa są: sędziowie Sądu Najwyższego delegowani przez Pierwszego Prezesa oraz sędziowie delegowani na zasadach określonych w art. 36 ust. 3 ustawy o Sądzie Najwyższym i inne osoby o kwalifikacjach sędziowskich zatrudnione na podstawie umowy o pracę.

§ 7. 1. Biuro Orzecznictwa dzieli się na działy:

- 1) orzecznictwa cywilnego,
- 2) orzecznictwa karnego,
- 3) orzecznictwa administracyjnego, pracy i ubezpieczeń społecznych,
- 4) legislacji,
- 5) skarg i wniosków.

2. W Biurze Orzecznictwa działa rzecznik prasowy Sądu Najwyższego, który jest członkiem Biura Orzecznictwa.

3. W Izbie Wojskowej funkcje Biura Orzecznictwa spełnia Biuro Nadzoru Pozainstancyjnego, Pracami Biura Nadzoru Pozainstancyjnego kieruje szef tego Biura. Szefa Biura oraz członków Biura, którymi są sędziowie sądów wojskowych, wyznacza Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, na wniosek Prezesa Izby Wojskowej.

4. Zakres działania Biura Nadzoru Pozainstancyjnego określa Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, na wniosek Prezesa Izby Wojskowej.

§ 8. Biuro Prezydialne dzieli się na zespoły:

- 1) ogólny,
- 2) spraw pracowniczych,
- 3) finansowo-budżetowy,
- 4) gospodarczy.

§ 9. 1. W Sądzie Najwyższym działają organy kolegialne:

- 1) Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego,
- 2) Zgromadzenie Sędziów Izb Sądu Najwyższego,
- 3) Kolegium Sądu Najwyższego.

2. W skład Kolegium Sądu Najwyższego wchodzi: Pierwszy Prezes, prezesi, dyrektor Biura Orzecznictwa, dyrektor Biura Prezydialnego oraz wybrani przez zgromadzenie izb sędziowie Sądu Najwyższego w liczbie po dwie osoby z każdej izby.

§ 10. 1. Izba, wydział w izbie oraz Biuro Orzecznictwa, Biuro Prezydialne i Biuro Nadzoru Pozainstancyjnego mają swoje odrębne sekretariaty.

2. Sekretariatami kierują kierownicy sekretariatów.

3. W sekretariatach zatrudnieni są: referendarze sądowi, starsi sekretarze sądowi, sekretarze sądowi i inni pracownicy.

Rozdział 2

Podział czynności kierownictwa Sądu Najwyższego

§ 11. 1. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego:

- 1) występuje do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskami o stwierdzenie zgodności aktu ustawodawczego z Konstytucją albo innego aktu normatywnego z Konstytucją lub aktem ustawodawczym,
- 2) występuje z wnioskami lub kieruje wnioskami innych uprawnionych podmiotów o podjęcie — w składzie siedmiu sędziów, w składzie całej izby, w składzie połączonych izb lub w pełnym składzie Sądu Najwyższego — uchwał mających na celu wyjaśnienie przepisów prawnych budzących wątpliwości lub których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie, i przewodniczy na posiedzeniach pełnego składu sędziów Sądu Najwyższego,
- 3) przedkłada informacje, o których mowa w art. 10 ustawy o Sądzie Najwyższym,
- 4) w wypadku braku regulacji prawnych określa właściwość izb do rozpoznania spraw oraz rozstrzyga spory co do zakresu właściwości między izbami,
- 5) wnosi rewizje nadzwyczajne od prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie w sprawie,
- 6) wyznacza terminy posiedzeń pełnego składu połączonych izb, Zgromadzenia Ogólnego i Kolegium Sądu Najwyższego,
- 7) zarządza ogłaszanie uchwał i orzeczeń Sądu Najwyższego w zbiorze urzędowym,
- 8) przyjmuje interesantów w wyznaczonych przez siebie godzinach.

2. Ponadto Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego:

- 1) dokonuje podziału izb na wydziały, a biur — na działy i zespoły, oraz powołuje inne samodzielne stanowiska,
- 2) zgłasza wnioski do Ministra Sprawiedliwości o powołanie i odwołanie sędziów do pełnienia czynności w Biurze Orzecznictwa,

- 3) dokonuje obsady stanowisk przewodniczących wydziałów w izbach i kierowniczych w biurach Sądu Najwyższego; dyrektorów Biura Orzecznictwa i Biura Prezydialnego powołuje spośród członków Biura Orzecznictwa,
- 4) nawiązuje i rozwiązuje stosunek pracy z członkami Biura Orzecznictwa nie będącymi sędziami, z pracownikami administracyjnymi i obsługi Sądu Najwyższego; do nawiązania i rozwiązania stosunku pracy z pracownikami administracyjnymi i obsługi może upoważnić dyrektora Biura Prezydialnego,
- 5) podejmuje inne decyzje związane z kierowaniem Sądem Najwyższym.

3. W sprawach, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 3, Pierwszy Prezes podejmuje decyzje po zasięgnięciu opinii Kolegium Sądu Najwyższego.

§ 12. 1. Prezesi Sądu Najwyższego:

- 1) wyznaczają terminy posiedzeń składów orzekających,
- 2) zwołują zgromadzenia i narady sędziów izby i przewodniczą na posiedzeniach składu całej izby oraz na posiedzeniach składów powiększonych izb, jeżeli biorą w nich udział,
- 3) występują z wnioskami o podjęcie — w składzie siedmiu sędziów, w składzie całej izby, w składzie połączonych izb lub w pełnym składzie Sądu Najwyższego — uchwał mających na celu wyjaśnienie przepisów prawnych lub których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie, a ponadto informują Pierwszego Prezesa o rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego, sądów powszechnych i innych organów, nad których orzecznictwem Sąd Najwyższy sprawuje nadzór judykacyjny,
- 4) występują z wnioskami Pierwszego Prezesa o wniesienie rewizji nadzwyczajnej od prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie w sprawie,
- 5) decydują o przydziale do wydziałów pracowników administracyjnych i obsługi izby oraz określają zakres ich obowiązków.

2. Prezes Izby Wojskowej sprawuje nadzór administracyjny i wojskowy nad sądami wojskowymi i sędziami tych sądów.

3. W Izbie Wojskowej sędziów — do pełnienia funkcji przewidzianych dla sędziów Sądu Najwyższego — wyznacza Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Pierwszym Prezesem Sądu Najwyższego, który zasięga opinii Kolegium w tym przedmiocie.

Rozdział 3

Szczegółowy zakres właściwości izb

§ 13. 1. Do właściwości Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych należą sprawy określone w art. 5 ust. 2 ustawy o Sądzie Najwyższym, w tym sprawy poddane orzecznictwu na podstawie przepisów ustaw o związkach zawodowych, społeczno-zawodowych organizacjach rolników, prawo o adwokaturze, o radcach prawnych, o stowarzyszeniach oraz przepisów prawa wyborczego.

2. W Izbie funkcjonuje Kolegium Arbitrażu Społecznego, które rozpoznaje pracownicze spory zbiorowe.

3. Przy Izbie działa Kolegium Kompetencyjne, powołane do rozstrzygania sporów o właściwość między organami administracji państwowej a sądami.

§ 14. Do właściwości Izby Cywilnej należą sprawy cywilne i gospodarcze oraz z zakresu: ochrony środowiska, prawa prasowego, sprawy rejestrowe, z wyłączeniem rejestracji związków zawodowych, kólek i organizacji rolniczych.

§ 15. Do właściwości Izby Karnej należy rozpoznawanie spraw przekazanych na podstawie przepisów Kodeksu postępowania karnego, w tym rozpoznawanie środków odwoławczych, wniosków o wznowienie postępowania, próśb o ułaskawienie, wniosków o przekazanie spraw innym sądom równorzędnym, sporów o właściwość pomiędzy sądami apelacyjnymi oraz wniosków o przedłużenie tymczasowego aresztowania na okres powyżej roku.

§ 16. Do właściwości Izby Wojskowej należy rozpoznawanie spraw podlegających orzecznictwu sądów wojskowych, w tym rozpoznawanie środków odwoławczych, wniosków o wznowienie postępowania, próśb o ułaskawienie, wniosków o przekazanie spraw innym sądom równorzędnym, sporów o właściwość pomiędzy sądami wojskowymi oraz wniosków o przedłużenie tymczasowego aresztowania na okres powyżej roku.

§ 17. Izby w zakresie swojej właściwości rozpoznają rewizje nadzwyczajne i podejmują uchwały w zagadnieniach prawnych budzących wątpliwości.

Rozdział 4

Zakres działania Biura Orzecznictwa

§ 18. Do zadań Biura Orzecznictwa należy:

- 1) opracowywanie projektów wniosków Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego lub prezesów Sądu Najwyższego o podjęcie uchwał przez skład powiększony Sądu Najwyższego,
- 2) sporządzanie projektów pytań prawnych Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie zgodności aktu ustawodawczego z Konstytucją albo innego aktu normatywnego z Konstytucją lub aktem ustawodawczym,
- 3) przygotowywanie projektów rewizji nadzwyczajnych,
- 4) wykonywanie zleconych prac analitycznych,
- 5) opiniowanie nadesłanych projektów aktów prawnych,
- 6) prowadzenie księgi zasad prawnych,
- 7) prowadzenie i przechowywanie kartoteki orzecznictwa i przygotowywanie wybranych orzeczeń do publikacji w urzędowym zbiorze orzeczeń,
- 8) sporządzanie projektów informacji o działalności Sądu Najwyższego,
- 9) rozpatrywanie skarg i wniosków,

- 10) współdziałanie ze środkami masowej informacji o działalności Sądu Najwyższego — za pośrednictwem rzecznika prasowego,
- 11) gromadzenie i przedstawianie na żądanie prezesa, przewodniczącego składu sądzącego lub sędziego referenta materiałów dotyczących orzecznictwa, literatury, protokołowanie na zgromadzeniach i na naradach roboczych sędziów izby,
- 12) wykonywanie innych czynności zleconych przez Pierwszego Prezesa i prezesów Sądu Najwyższego.

Rozdział 5

Zakres działania Biura Prezydialnego

§ 19. 1. Zespół ogólny wykonuje czynności leżące w zakresie spraw związanych z biurem podawczym, halą maszyn, biblioteką i archiwum, a ponadto sprawuje obsługę posiedzeń pełnego składu Sądu Najwyższego i prowadzi Sekretariat Trybunału Stanu.

2. Zespół spraw pracowniczych prowadzi sprawy osobowe i socjalne sędziów, członków Biura Orzecznictwa, pracowników administracyjnych i obsługi oraz sprawuje czynności administracyjne związane z działalnością sądów dyscyplinarnych.

3. Do zespołu finansowo-budżetowego należy gospodarka finansowa.

4. Zespół gospodarczy wykonuje czynności związane z zaopatrzeniem, administracją budynku i pomieszczeń oraz zarząd środkami transportu.

Rozdział 6

Zakres działania Sekretariatu Pierwszego Prezesa

§ 20. Sekretariat Pierwszego Prezesa wykonuje pomocnicze czynności biurowe dla Pierwszego Prezesa, a w szczególności przyjmuje i wysyła korespondencję, kieruje polecenia Pierwszego Prezesa do właściwych komórek, uzgadnia przyjęcia interesantów i wykonuje inne czynności zlecone.

Rozdział 7

Zasady wewnętrznego postępowania

§ 21. W czasie rozpraw sędziowie używają togi i biretu jako stroju urzędowego, a sędzia przewodniczący na rozprawie — także łańcucha. Strojem urzędowym sędziów Izby Wojskowej jest wyjściowe umundurowanie wojskowe.

§ 22. W razie przewidywanego napływu publiczności na sale rozpraw, przewodniczący wydziału może zarządzić wydawanie kart wstępu.

§ 23. Przewodniczący składu orzekającego zajmuje miejsce środkowe za stołem sędziowskim. Prokurator, oskarżyciel inny niż prokurator, powód i wnioskodawca zajmują miejsca przed stołem sędziowskim po prawej stronie, a oskar-

żony, pozwany i inny uczestnik postępowania — po lewej stronie sądu. Protokolant zajmuje miejsce przy stole sędziowskim po lewej stronie.

§ 24. Podejmowanie uchwał zawierających różstrzygnięcie zagadnień prawnych w konkretnej sprawie następuje na rozprawie lub na posiedzeniu jawnym. Posiedzenie pełnego składu Sądu Najwyższego, połączonych izb, całej izby oraz posiedzenie składu siedmiu sędziów mających na celu podjęcie innej uchwały następuje na posiedzeniu niejawnym.

§ 25. Wniosek o podjęcie uchwały przez skład powiększony przesyła się — jeśli nie pochodzi od prokuratora — Departamentowi Prokuratury w Ministerstwie Sprawiedliwości w celu zajęcia stanowiska na piśmie.

§ 26. Wnioski o podjęcie uchwały w składach powiększonych, nie dotyczące konkretnej sprawy, Sąd Najwyższy może ponadto przesłać do instytutów naukowych, odpowiednich wydziałów szkół wyższych, poszczególnych pracowników naukowych lub innych instytucji w celu wyrażenia poglądu.

§ 27. 1. W skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, podejmującego uchwałę będącą przedmiotem zainteresowania dwóch lub więcej izb, wchodzi sędziowie z każdej izby i jako przewodniczący — prezes izby, do której wpłynęła sprawa.

2. Jeżeli podjęcie uchwały ma na celu wyjaśnienie przepisów prawnych budzących wątpliwości lub których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie — dotyczących zagadnień prawnych wspólnych dla praktyki orzecniczej sądów powszechnych i wojskowych, uchwała powinna być podjęta przez sędziów Izby Karnej i Wojskowej.

§ 28. 1. W posiedzeniach, na których podejmowane są uchwały Sądu Najwyższego, biorą udział jedynie osoby do tego uprawnione na podstawie właściwych przepisów.

2. W głosowaniu biorą udział wyłącznie sędziowie należący do wyznaczonego składu Sądu Najwyższego. Żaden z nich nie może wstrzymać się od głosowania ani też odmówić złożenia podpisu pod uchwałą podjętą w trybie ustawowo przewidzianym. Sędzia przegłosowany ma prawo zaznaczyć na uchwale swoje zdanie odrębne.

Rozdział 8

Przepisy końcowe

§ 29. Tracą moc:

- 1) uchwała Rady Państwa z dnia 27 września 1984 r. w sprawie statutu Sądu Najwyższego (Monitor Polski Nr 24, poz. 164) oraz
- 2) uchwała Rady Państwa z dnia 27 września 1984 r. w sprawie regulaminu Sądu Najwyższego (Monitor Polski Nr 24, poz. 165).

§ 30. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*